

A Társaság



Zimmerauer műterem felvétele.

gróf Andrassy Manó és felesége Cholowiecka Mária grófnő.

Holzer
cs. és kir. udvari és kamarai oxállító
divatháza
Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 9.

JOGI VIZSGÁKRA

(alapvizsgákra, szigorlatokra államtudományi államvizsgákra) állam-
számviteli államvizsgára, felelősséggel előkészítünk urakat, hölgyeket
és vidékieket is. Vidékieknek speciális jegyzeteinket előre küldjük.
(Allamszámvitelre: példatár, állami könyvek gyűjteménye.) Jegyzetköl-
csönzés. Díjtalan felvilágosítás. Szontágh Donáth jogi szemináriuma,
Budapest, IV., Váci-u. 51. II. Személyes értekezés köznapokon d. u. 4-7-ig.

PÉTERFFY ERZSÉBET OKLEVELES TÁNCMESTERNŐ
tánctermében új csoport tanítása veszi kezde-
tét, magánórák bármely időben.
Beiratás délután 3 órától fél 5-ig és este 6 órától 8 óráig.
Budapest, IV., Váci-utca 5.

Rácz Dániel

Női felöltők, angol kosztümök és alkalmi tolettok,
blousok, pongyolák áruháza és műtermei

Sürgöncyim „Roborácz“
Telefon: 167—02.

Budapest,
IV., Rígyó-utca 2.

Bárán Bianka fényképezési műterme.

Különlegesség: színes foto-skizsek.

Telefon: 95—18. Budapest, II., Margit-körút 1.

Vérszegényeknek és lábadozóknak KRIEGER-féle

Tokaji China-vasbor

a legjobb! — Kapható minden gyógy-
szertárban. Ára K 8.50 és K 4.50

TÖRÖKÖK

Irta: DOBAY ISTVÁN

A TÁRSASÁG KIADÁSA. ÁRA 5 KORONA

Megrendelhető A TÁRSASÁG kiadóhivatalában,
Budapest, IV., Reáltanoda-u. 18. sz.

Tuschák Paula

vállfűző különlegességek

Budapest,

Telefon: 176—63. IV., Váci-utca 11/B. 1/2 em.

RADO FÉNYKÉPEZŐ
gépek teljes felszereléssel,
az összes létező gyártmányok minden
modellje kiváló jó optikával. Friss lemezek, filmek,
prizmás vadász- és tábori távcsövek.

VADÁSZFEGYVER

garantált jó löképeséggel páros ejektoros

HAMMERLES garnitúrák

Radó A. és Tsa cégnél. Budapest, Egyetem-tér 5.
Telefon 105—82.

NEMESSÉGIÜGYEK
KISMAGYARI
KEMPELEN
BÉLA
BUDAPEST
VIII. JÓZSEF-KRT. 2.
TELEFON-JÓZSEF 20-22
KAMARÁSI ÖSFÁK

LITTKÉ



Casino
for England
Cremant Rosé
Sport

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA.

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. — TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, REÁLTANODA-U. 18. TELEFON: JÓZSEF 25-11.

IV. évf.
19-ik szám.

Előfizetési árak: egy évre 28 kor., félévre 14 kor., negyedévre 7 kor. Egyes szám ára 60 fill.

Budapest,
1917. május 13.

A boldogság tudománya.

A készülő törvénytervezetet, melynek paragrafusain Hymen oltára épül, már hallottuk a boldogság törvényének nevezni, ám ennél is több joggal mondhatjuk a szociálintropológiát a boldogság tudományának és nemcsak csodálkozhatunk rajta, hanem sajnálhatjuk is, hogy népszerűségének fölkeltéséhez világháboru kellett.

A boldogság természeti őstörvénye — hol a nagy-képűség, mely tagadni merné? — a szerelem, mely vágyainak tengerében, mint drága gyöngyöt rejt a faj boldogságát. Megértéséhez kevés a Szép Heléna bája, nem elég a Herkules ereje, a szerelem e főkérdésével szemben csődöt mond a Buckle zord realizmusa és a nagy Darwin is csak titokszerű indulatok erejét látja a természet nagy háztartásában.

Darwin azonban legalább tapogatózott a nagy kérdés körül, a mikor megállapítja, hogy az ember a választás által mégis tehetne valamit utódai érdekében. Ő e reményeket utópiáknak nevezte és úgy vélte, hogy illúziók maradnak mindaddig, a míg az átöröklés törvényei megfejtve nincsenek. Lám, az öreg Darwin is szociálintropológus volt — teóriában, de tanácstalanul állt meg Rómeó és Júlia hajnali párbeszéde előtt, a szerelmi öngyilkosságok örök titkok maradtak előtte és bizonyára holtáig sem tudta megérteni, hogy egy csupa-élet, tüzes szemű fiatal leány miért ragaszkodik néha olyan makacsul egy sáppadt arcú, álmatag poétához.

Hát persze, Rómeók és Juliák, Pálok és Virginiák, Wertherek és egyéb romantikusok a huszadik században is vannak és dőreség kinevetni a reménytelen szerelmet, de Istenem, Darwinon már jóval túl vagyunk és a drága gyöngy most is ott csillog a tengerfenéken, csak akarat, energia kell hozzá, hogy a kék vizek mélyéből kihalásszuk. Az ősi vágy, mely porladó szivek rég elhamvadt tüzeiben égett, testet ölt a szociálintropológia praktikus tanaiban, csak riadozni nem kell tőle a romantika maradiságával.

Sokan már a szótól megijednek. Szociálintropológia — br! És laboratóriumokra gondolnak, pergamentszinű koponyákra és hullákra, pedig csak élő emberekhez van köze, szerelmes, dobogó szivekhez, eladó lányokhoz, partikereső fiatal emberekhez, a kik az élet mosolygó színeibe öltözve keresik a boldogságot. Két főproblémája: a szociális keretek hatása az emberre és az ember faji sajátosságainak hatása a maga szociális csoportjára. E két nagy kérdésre azonban könnyen és mosoly, tengernyi bánat és mérhetetlen boldogság a felelet, száműzött szivek könnye, egymást megértő lelkek mosolya.

Nagy és nehéz kérdések ezek, de mindenesetre kézenfekvőbbek, mint a szerelem örök titka, mely megfejtethetlen marad a világ végezetéig. A romantika sohasem hal meg, a költő dalol, a csalógány énekel, de ilyen világpusztulás után mégis csak időszerű egy kis szociálintropológia, mint üdítő orvosság a betegnek lázas éjszakák gyötrelmei után.

Hagyjuk meg Dante igazát, ki mondá, hogy a napot és a többi csillagokat a szerelem mozgatja, de mi a földön élünk, melyet csillagnak csak egy más égitestről láthat az ábrándos tekintet. A föld nekünk egy óriás temető — sohasem volt nagyobb, mint most, — hogy újra virágos kertnek lássuk: csak a szociálintropológia tehet ily csodát!

Az első lépés már megtörtént, a boldogság törvénye már készül, — vajjon mekkora értéke lesz, nemcsak a törvénycsinálók praktikus bölcsességétől függ, hanem rajtunk is áll, hogy mennyi érzéssel fogadjuk az írott paragrafusokat. Nem elég az agglegényadó, az orvosi vizsgálat, a nő védelme, a mi mellett a férfi védelméről sem szabad megfeledkezni, — vérünk ké kell hogy váljon az igazság, mely a szociálintropológia kérdéseiben látja egy nemzet politikájának legfőbb tartalmát, meg kell hogy értsük, hogy az európai népek jövőjét nem háborúk döntenek el, hanem a fajok higiénije, az egészséges, épkezláb utódok. Franciaország elnéptelenedése, az amerikai négerkérdés, a sárga veszedelem mind arra mutatnak, hogy a kultúrember jövőjének iránytűje csak a szociálintropológia lehet, az államok létkérdése csak ennek az igazságaiban gyökerezik.

A szerelem káprázataiban tiszta fénysugár az eugenika, talán hidegebb mint azok, de biztosan világító reflektor a jövőbe és — mondtuk már? — ott, ahol a jövő nemzedék deréksége vagy hitványsága dől el — nem lehet szabály az önzés.

Persze, jó lenne, ha valamikor a szerelem kérdéseit is paragrafusokba szedhetnők. De a legnagyobb emberi érzés isteni elemeihez még nem táltak mikroszkópot, felséges és kacagtató játéka halhatatlanok és nem tűnnek semmi rendszabályt. De elvégre az eugenika is szerelem, melynek csókját késő századok boldog emberei adják vissza hálás emlékezettel nekünk, ma élőknek. És romantikája is van a szociálintropológiának. Száz, kétszáz, ezer év múlva élni tognak férfiak és nők, szebbek és egészségesebbek mint mi. És a halál aratása megritkul, a kórházak és tébolydák helyén a kultúra vidám palotái emelkednek, tisztábban ragyog a szem, szebben cseng a dal és a csók is forróbb lesz májusi estéken. Mi már nem látjuk ezt a boldogságot, de éppen ez a romantika, — megálmodni véres, háborus időn Magyarország jövődő boldogságát.



Alkony. Bosznai István festménye. A Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállításából.

Szeverin.

Irta Bónyi Adorján.

(Folytatás.)

Regény.

Szeverin utra kel.

Rendes reggeli kávéját a «Kék Galamb»-ban szokta volt elkölteni Szeverin. E szokásához ezen a napon is hí maradt. Valamivel óvatosabban nyitotta ugyan ki a szálló ajtaját, mint rendszeren, mert azt remélte, hogy a tegnapi vendégek ott üldögélnek valamelyik asztalnál és attól félt, hogy megjelenése nem lesz eléggé ünnepélyes. A nagyterem azonban úgy fogadta, mint akármely más napon, üresen; Szeverin csalódottan ült le rendes asztala mellé, hol már várta a helyi ujság frissen nyomott száma öreg betűivel.

— Mi az, Puchman barátom, ma azt reméltem, hogy előkelő vendégeket fogok találni kitünő kávéházában, de Ön úgy látszik, elegáns vendégeit elrejtí szemek előtt, mint holmi drágaságot — szólott Szeverin, mikor Puchman ur eléje tette a forró habos kávé.

— Kit méltóztatik gondolni? — kérdezte Puchman.

— Hát a tegnapi esti vendégeit, ha jól emlékszem a névre, bizonyos Fellegi urat és családját.

Puchman kedélyesen bólintott.

— Uram, Fellegiék már azóta bizonyosan vasuton ülnek és Szamosvár felé járnak.

Szeverin elhűlten és meghökkenve tette le a kanalat.

— Tessék?

— Igen, ők már egészen korán szánon ültek és a vasuti állomásra hajtottak.

— Tehát elutaztak?

— El. Szamosvárra. Reggel fél hatkor. Mind a hárman. Kíván még valamit tudni?

Nem. Szeverin többé mitsem kívánt tudni. Eltolta maga előtt a kávé, melyen a hab a hosszú várakozástól már összeomlóban volt. Összefonta a két kezét az ölében, kinézett az ablakon a havas és néptelen utcára és félhalkan számolva az óráutéseket, amint a közeli torony magasságából a régi érc visszhangosan zengte el a kilenc órát.

Azután arrafelé nézett Szeverin, ahol tegnap este Fellegiék teáztak. A székek üresen nyújtóztatták amott hátukat és Szeverin szeme egyszerre oktanul és hirtelen ködös lett, amint arra gondolt, hogy nem is oly rég egy szőke hölgy kockás utazóruhájának drága súlyát érezte a megkopott nádfonat. Lehunyta szemét és érezte ismét a sötét szemek érdeklődő meleg pillantását, mely lágy és puha simítással érte arcát és amelyet nem tudott magának megmagyarázni.

Ah, milyen nagyon egyedül van!

— Tudja, kedves Szeverin ur, mi ujság? — mondta barátságosan Puchman bácsi és helyet foglalt vendége asztalánál.

Szeverin minden érdeklődés nélkül fordult a fogadós felé.

— Az éjszaka a telekkönyvvezetők megint összevesztek és az asszony megint hazaszaladt. Mit szól hozzá? Kolosszális!

Szeverin kedvetlenül dobta el reggeli cigarettáját.

— Az. Kolosszális. Ez az egész gyönyörű város kolosszális. Ha az

ember végigmegy a főutcán és a sárcipő lemarad a lábáról a vendégmarasztó latyakban, bizonyos, hogy az oszonnakávénál a város hölgyei ezzel az esettel szórakoztatják egymást. Puchman bácsi, tegye a szívére a kezét és vallja be őszintén, tud valahol még egy ilyen kellemetlen fészket, mint Menyháza? Nézze csak. A házak, ezek a vén faskatulyák, mogorva pófakkal állanak egymás mellett, látszik rajtuk, hogy irigykednek egymásra. A havas utcák mindenütt a világon gyönyörűek; itt csak arra való, hogy ha rájuk néz az ember, belevakuljon a kellemetlen ragyogásukba. A keserves mindenit, pokolba ezzel az egész rongy fészekkel! Kérek egy menetrendet, Puchman bácsi.

— Komolyan gondolja ezt, Szeverin ur?

— A legkomolyabban. Rövidesen elutazom, barátom. Tehát egy menetrendet.

Negyedóra mulva Szeverin a posta felé haladt. Rövid sürgönyt irt a kiadójának, kivel a regényre nézve megállapodása volt és sürgősen bizonyos összeget kért tőle. Majd hazafelé ballagott és számolgatta magában, délutánra megérkezhetik-e a pénz és akkor — Istenem! — talán reggel már elutazhatik.

Hová? — Pestre? — Nem. — Szamosvárra.

Lehajtott fejével lépdégt végig Szeverin a vén Torony-utca hepe-hupás kövezetén. Egy hölgy jött vele szembe és Szeverin észre sem látszott venni a közeledőt.

Üde és kissé remegő hang szólította nevén:

— Szeverin!

Szeverin megállott, megemelve a kalapját és elgondolkozva szoritotta meg a nő kezét.

— Istenem, milyen maga! — mondta a hölgy. — Elmenne az ember mellett és még csak észre sem veszi. Ah, nem érdemes a férfiakkal barátságot kötni.

Szeverin pillanatig gondolkozott, hol is kötött ő barátságot ezzel a formás kis dámaival?

— Bocssáson meg, asszonyom, kérem. Oly fontos gondolataim voltak, hogy lekötötték egész figyelmemet. De most már megengedi, hogy kevésbé elkísérjem?

Az asszony — özvegy, a férjét Murányinak hívták, ő maga a Judit nevet, mellyel egykor a pap a szentelt víz kíséretében megajándékozta, a szokatlan

Juditkára becézte, — az asszony ragyogó szemmel folytatta rövid lépéseit Szeverin oldalán.

— Előbb hallottam, hogy elutazik. Igaz ez, Szeverin? — kérdezte elfogódott hangon.

Szeverin meghökkenve nézett rá féloldalt. Aztán elnevette magát.

— A hírszolgálatuk valóban kitűnő. Végre valami, ami Menyházán is kifogástalan tökéletességű, tehát, ha akarja tudni: csakugyan elutazom.

— Rövidesen?

— Talán már holnap reggel.

— És ugy-e, elment volna anélkül, hogy elbúcsuzott volna?

— Holnapig még sok idő van, Judit — mondta hirtelen Szeverin.

— Akkor most, ugy-e, ellátogat hozzám?

— Kérem.

— Beszélni szeretnék magával.

Bármennyire el is volt foglalva Szeverin gondolataival, melyek pár óra óta meggyötörték és elbágyasztották, lehetetlen volt föl nem figyelnie valamelyes dologra, egy jelenségre, különös tüzre, zavartságra és meghatódottságra, mely Murányiné egész lényéből, szavaiból és mozdulataiból és pillantásából kisugárzott. Szeverin mindezt, ámbár közönyösen, de mégis bizonyos mellékgondolatok kíséretében vette tudomásul. Emlékezett a nem régi alkalomra, amikor valamely összejövetelen ennek a formás és sugárzó tüzü asszonynak bemutatták. Akkoriban Szeverin egy keserves és elmúlt szerelmi csalódás nyomása alatt állott, — hiszen voltképp ez elől a bánat és keseredettség elől menekült emlékei városából, Pestről, eme erdélyi évszázados csöndbe, — megfogadta volt akkoriban, hogy sokáig nem fogják érdekelni a nők, legyenek lányok bár vagy asszonyok. Murányiné elsőben semmi mélyebb érdeklődést nem támasztott benne, ámbár nem sok figyelem kellett volna hozzá, hogy észre lehetett venni: az asszony mohó és türelmetlen figyelemmel fordult az egyetlen érdekes és értékes férfi felé. Most Szeverin tudatára ébredt annak, hogy Judit asszony előtt nem egészen közömbös, ez egy kevésbé megzavarta, úgy gondolta, távozását unalmas napjai helyéről, hogy könnyű lesz az neki és senki sem fogja sajnálni mélyebben; most valamit érzett, valami megmagyarázhatlant és nyugtalanítót; ah, Istenem, mit akar tőle ez az asszony? Neki menni kell.

— Tehát elutazik, Szeverin — szólt az asszony, amidőn helyet foglaltak a szalonban, hol a berendezés jómódról és közepes polgári izlésről tett tanúságot.

Szeverin nyugodtan nézett szembe Murányinéval és bólintott. Az asszony szeme a férfi arcán pihent, odaadón és kifejezőn és lassan, egészen lassan, mintha fátyolt vontak volna eléje megtelt édes és meleg és fájdalmas könnyekkel.

— Óh Istenem, mit mondjak magának, Szeverin? Oly mindegy magának, én akármit beszélek, maga ugyanis csak elmegy innen és mi soha többé nem látjuk majd egymást.

— Az egyáltalán nem bizonyos, Juditka.

— De én érzem. Pedig... ha maga elmegy... Szeverin, ugye, nem illik egy nőnek szemérmetlenül őszintének lenni?

— Oly ritkán történik az, asszonyom, hogy a nők őszinték; legyen hát egészen nyugodtan az, boldog leszek, hogy ily kivételes szerencsében részesülök.

— Gúnyolódik, Szeverin. Pedig nincs oka. Alig kétszer találkoztunk és maga nem ismer engem. Sohasem hazudtam és én most sem vagyok oka semminek. Miért is jött ide, Menyházára? Miért jött ide?

Szeverin messzire fujta a cigarettafüstöt, mintha e furcsa kérdést akarná eltávolítani magától. Azután vállat vont.

— Kellett. Pedig bizony kár volt, én mondom.

— Nem volt kár, Szeverin. Nem. Mert különben én... sohasem ismerhettem volna meg magát... Szeverin.

Szeverin a cigarettát a hamutartóba ejtette és az asszonyra meresztette a szemét.

— Ej, milyen csunya lehetek most — mondta Murányiné és lehajtotta a fejét. — De sietnem kell, nincs idő. Holnap elutazik és bizonytalan, mikor beszélhetünk újra.

Szeverin hallgatott és várakozott.

— Azt hiszi, Szeverin, hogy hervadt asszony vagyok, ugye? Harminckét esztendő... egy élet... és maga talán fiatalabb is nálamnál.

— Harminchárom.

— Mint az Isten fia. De énnekem nem volt kedvem, muló szépségemet ápolni és őrizgetni. Ezért vagyok ilyen.

— Asszonyom még fiatal és hajlékony és szép, mint akár egy leány és ezt őszintén mondom.

Murányiné elpirult.

— Köszönöm, Szeverin. Mondják, hogy így van. És most már elhiszem, mert maga mondta.

Könnyedén megtörölte könnyes szemét.

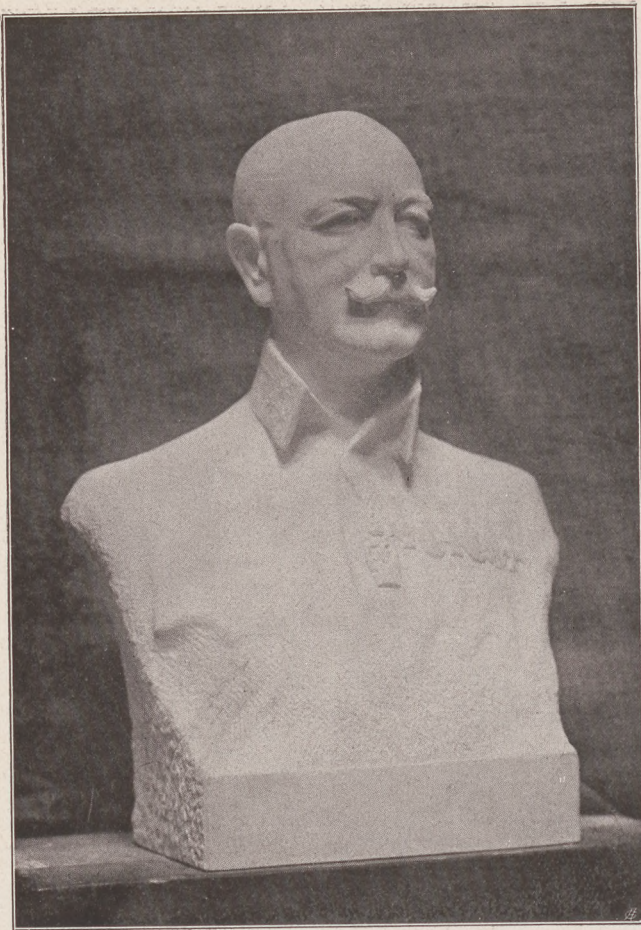
— Egy kérésem van magához, — mondta most oly halkán, mintha örökmécs előtt, térdeplőn, magánosan imádságot mondana. — Ne utazzék még el innen, Szeverin.

A férfi nem felelt.

— Nekem ez oly jó lenne, — folytatta az asszony és a szemei ragyogni és fényeskedni kezdtek. — Amikor unná magát, ellátogatna hozzám. Szeretném, ha kevésbé ismerne engem. Jó lenne hozzám és én méltó lennék a jóságára. Oly régóta várok elhagyottan



Morosini-terem a volt gróf Szapáry-palotában. Jávor Pál festménye. A Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállításából.



Schieb ezredes márványszobra. Siklódy Lőrinc szoborműve a Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatán.

és keservesen, oly régóta valakit . . . most, hogy végre megérkezett . . . belenyugodhatok-e, hogy újra és örökre elhagy engem?

Szeverin zavarodottan hajtotta meg a fejét.

— Asszonyom . . .

Murányiné előrehajolt kevéssé, mintha közelről akarná látni a férfi szemét.

— Maga nem akart eddig észrevenni engem, — szólott elfojtottan. — Ez nekem fáj, Szeverin. Ha tudná, mennyire fáj ez nekem. Most azonban nem szégyellem többé magam. Hiszen a boldogságomról van szó utóvégre is. Ezért pedig mindent szabad. Még beszélni is. Elítél engem?

Szeverin őszintén nézett rá.

— Nem. Jól esik nekem, Judit. Beszéljen csak, várom, hallgatom, kíváncsi vagyok.

Judit összekulcsolta a kezeit.

— Semmi mást nem akarok, kedves barátom, csak hogy kevés ideig ne menjen még el. Igen, maradjon itt . . . látni akarom még magát . . . látni akarom . . . értsen meg, semmi mást.

Szeverin most figyelmesen és nyugodtan szemügyre vette Murányinét. Az asszony egyszerűen volt öltözve; haja sima frizurában barna fején, parázsló, fekete szemei jóságáról és hűségéről tanuskodtak; kicsiny és egyenes orra volt; a szája nyugtalan és mohó száj, szinte bántóan pirosnak és duzzadtnak tetszett most

Szeverin előtt, az arca ragyogott a friss és erős egészségtől és a kezein, jó és becsületes és dolgos kezein nem látszott, hogy tulajdonosuk valaha egy félóraig is szépítgette volna őket.

— Maradjon itt, — ismételte az asszony csendes könnyörgéssel.

És egyszerre most Szeverin előtt megjelent képletben egy másik nő, leány, szőke hajjal és sötét szemekkel. Láta méléző, bánatos, sápadt arcát a finom vonásokkal, a nemes ajakkal és a kis kalap alól játékosan előbukkanó, bronzszínű hajfodrokkal. A nyugodt és nyugtalanító, mély, okos tekintetet érezte most újra és mintha a végtelenül ápolt kéz hivogatólag intene a távolból. Ajakán érezte nevét, e komoly és áhitatos nevet: Nóra, és karcsu, magas, könnyülépésű alakja a divatos ruhában a nagy és bizonytalan messzeségből, mint valamely megbecsülhetetlen és megvalósulható ígéret, melyért küzdeni és vérezni és szenvedni érdemes, igen, mint egy drága, sohsem remélt ajándék kínálkozó feléje.

Szeverin megrázta fejét és felállott.

— Nem, kedves asszonyom, ez lehetetlen, — mondta komolyan és nem is mert e percben az asszony szemei közé nézni. — Oly fontos ügyek szólnának el, hogy nem is lehet szó halasztásról.

— Istenem, — rebegte Juditka és összekulcsolta a két kezét.

— Azt talán megígérhetem — szólott hirtelen Szeverin, mert bizonyos gyöngé és fájdalmas szórakozást érzett, — ámbár ki tudja a jövődöt, de mégis talán megígérhetem, hogy nemsokára visszatérek.

Maga sem hitte, amit mondott és Murányiné érezte ezt.

— Oh, sohasem fog többé visszajönni! — sóhajtott és búcsúra nyújtotta a kezét.

Szeverin lassan megszorította a tüzelő és remegő ujjakat és az asszony kinyílt szájára nézett. Mi lenne, ha most szegénykét megcsókolná? Szánalomból, búcsúzásul . . .

Nem, nem szabad elgyöngülnie.

Ajkához vitte a Juditka kezét és komoly, illedelmes csókot nyomott rá könnyedén. Majd meghajtotta magát és nemsokára lépései künn hangzottak a boltozatos kapualjban.

Murányiné leült a székbe, hol imént még Szeverin ült és odahajtotta fejét a puha karfára. Szemben vele állott egy tükör, Juditka merően nézett önmagával farkasszemet, majd siróan és szemrehányóan mondta a tükörbeli asszonynak:

— Nem vagy elég szép . . . hiába . . .

Lassan az asztalra hajtotta feketehaju fejét, arcát betemette a zsebkendőbe és sokáig sirt, sirdogált, hosszan és fájdalmasan és minden reménység nélkül . . .

Szeverin délután csomagolt. Alkonyattájt megkapta kiadójától a pénzt. Vacsoránál elbúcsúzott Jenő urtól, Puchman bácsitól, a többi ismerősétől, sőt még a sáfrányszínű hölgytől is, aki füzetes detektivregényeket szokott olvasni. Tíz óra tájt már bent ült a vasuti kocsiban, magánosan, rövid ideig küzdött az álmosággal, de ő bizonyult a gyöngébbnek és csak akkor ébredt föl, amikor Szamosvár nevet hallotta künn kiáltani.

A kocsija átrobogott a Szamos hidján, melyet őszidőben a nóta szerint köd szokott belepni. Jó hotelbe

**Píper eszappanokat,
parfümöket, kozmetikai
cikkeket**

Brázaynál

**szerünk be. Budapesti
raktár: VIII., Baross-u.
43. szám alatt.**

szállott; éhes nem volt, de kevés ideig elhallgatta a a muzsikát és megnézte jól az öreg primást, ki hajdanában Rudolf trónörökösnek és a nemes walesi hercegnek húzott elringató nótákat. Egyébként az egész város tele volt itt ősi és jellegzetes emlékekkel; egy kis utcában farkasszemet nézett a jövővennyel a magastetejű ház, hol a legnagyobb és legigazságosabb magyar király először nyitotta ki okos szemait; nagyszerű, régi paloták kőcimereikkel úri göggel aludtak a főtéren környékén és a Szent Mihály-téren, a dóm remekmű háttérével ég felé magaslott, mintha csak a fejedelmi város éjjeli nyugalma vigyázna, a legszebb szobor, az igazságos király hatalmas paripáján.

Szeverin elmerengve nézett le a szálloda ablakából. Mi vár rá? Vajjon nem nagy bolondság, amit csinál?

Ah de miért nézett rá Nóra olyan hosszan és megbolondítón sötét szemével... Vajjon fog-e vele találkozni? Fog-e vele beszélni csak egyszer is? Istenem, ha csak egy kicsit tudná valaha szeretni őt Nóra... Nóra... Drága...

— Ostoba és közönséges gyermek vagy — mondta hirtelen és e percben úgy tetszett előtte, valóban haragudnia kell önmagára.

Hajnalig szivarozott az ablak mellett. Valami okatlan reménység szunnyadozott a bensejében: egyszer csak meg fog állni egy fogat a szálloda bejárata előtt, a drága bunda alól elővillan majd karcsu bokája és finom lába és belép majd ő, csöndesen fog eljönni a világos kapu előtt, lehajtja nemes fejét és mikor jön majd föl a bordószőnyeges lépcsőn, ő eléje megy, meghajtja magát... oh, vajjon megismerné-e? Nóra...

Az asztalon hervadtan hevert két szál rózsza. Egy vörös, egy halványsárga. Juditka adta volt neki búcsúzáskor...

A rózsák fáradtan és szomorúan pihentek a bársonyterítőn, mintha csak ravatalon volnának.

(Folyt. köv.)



gróf Andrássy Mihály huszárhadnagy. Karikatura-tanulmány.
A Társaság számára rajzolta Faragó Géza.

AZ „ELÉGIÁK KÖNYVÉ”-BŐL

— Egy gyermekkori fényképemre. —

Te kisfiú, kit most e régi képen
Egy drága, vén albumban láttalak,
Ki messze vagy és boldog halott vagy már,
Halott porodban most is áldalak!
Úgy nézlek el, oly hosszan és oly fájón,
Ahogy a holtak arcát szokták nézni.
— Ki most az arcképed kezébe vette,
Tudod-e kisfiú, ki volt e férfi?

Ez én vagyok. Ez ő, — aki te voltál!
Kit messzi sorsa már elátkozott.
Te élsz itt benne elbűvölt alakban,
Nem ismernéd meg, — úgy megváltozott!
Kurtára nyírták dús, arany hajad,
Mely rőt csigákban vállaidra omlott, —
Most egy bús arc lárváját viseled,
Mily sötét lett a régi, tiszta homlok!

Mint egy kedves és tűnt halottat nézlek,
Föléd hajolva, megtört, bús szemekkel,
Az Idő néked mély, üvegkoporsó, —
Húsz messzi évnek távolában fekszel!
Mily szép az új ruhád: a kis matróruha!
Csöpp sétatobot... Ma erre vagy hiú.
Ah, mily csecsés a kis, gombos cipő,
— Be boldog is voltál, te kisfiú!

Hol vagy te most, te drága kisfiú?
Milyen kertekben kergetsz karikát?
Te boldog vagy, ó te még nem tudod,
Hogy messze, évek távolain át
Bent az Időben él egy fáradt férfi,
Ki számlálja a szálló éveket,
Szívét a multnak szent fájdalommal vérzi, —
Arcképed most a kezében remeg.

Elmondom néked, mi történt azóta.
Törrel vészték át szívemet az évek.
Elmondom néked, boldog kisfiú,
— Kinek mondjam el, hogy ha nem tenéked?
Ó jaj: te én vagy és én te vagyok!
A kisfiúnak torzult, bús alakja,
Ki önmagának tűnt és régi arcát,
Mint egy halottat nézi és siratja!

ZILAHY LAJOS.

ELNÉMULT KÓCSAG.

— Fertő-parti emlék. —

E nádvidéken szeretnék meghalni,
Lótusz-virágos puha lápon,
Mikor a nap halódva száll le
Sirjába túl a sárga tájon.

Vizi madarak milliónyi hangja
Zengjen búcsú-harmóniákat
S kíséretül tompán zúgjanak
A mérhetetlen sárga nádak.

S majd éjszakákon hogyha jár a szél
S valaki elmegy itt a lápon,
Porom felett emlék gyanánt
Elnémult fehér kócsag álljon!

HARSÁNYI LAJOS.



vajai Vay László báró és felesége, Solymosy Illi bárónő.

d'Ora műterem felv.

Repülőgépen.

Irta Dobay István.

Berlin, 1917. április 26.

Pontos utlevéllel, értékes ajánlólevelek tömegével felszerelten indultam utnak Svédország felé. Berlinben mégis három napot kellett még időznöm, hogy a még szükséges iratokat beszerezsem, illetve, hogy a svéd határon való sima átkelést biztosítsam. Délelőttönkint követségünkön, a Grosse Generalstabon, a német hadügyminiszteriumban tartózkodtam, a délutánjaim szabadok voltak.

Kevesen tudják, mily szép az áprilisvég Berlinben, még így, a hároméves háboru vége felé is. Három délutánom közül azonban egyet Berlinen kívül töltöttem nagyon érdekesen.

A véletlen juttatott hozzá. Konstantinápolyból ismert német tengerésztsiszt barátommal kerültem össze egy este a Kurfürstendamm valamelyik ragyogó lokalitásában.

Feketére sült tengerésztsiztekkel telt páholyból kiált felém egy jól ismert kedves hang:

— Hallo! wie kommen Sie denn hieher?

Öt perc mulva már közöttük koccnitgattam Mosel gyöngyöző borával a magyar-német barátság örök életére.

A Berlin melletti Johannisthalban végzik a repülőkurzust, két nap mulva Kielbe kerülnek. Természetesen rögtön meginvitálnak, holnap ki kell jönnöm, meg kell nézmem a legszebb és legnagyobb repülőteret, a híres Johannisthalt.

Mint minden a háboru alatt, Németországban ez a dolog sem egészen egyszerű. Hadügyminiszteri engedély nélkül a repülőter s a három hatalmas repülőgépgyár közelébe sem engednek idegent.

Ha csak ez kell, meglesz. Teljesen el tudok már igazodni Berlin katonai nagyhatalmasságai között, szerencsém is van, mert az osztrák-magyar hadügyminiszteriumnak a német hadügyminiszteriumhoz beosztott katonai meghatalmazottja, Zundermann ezredes és Hubrich kapitány, végtelen kedves katonák. Az utóbbi derék magyar ember, minden nehézségen könnyen átsegít. Másnap délelőtt tiz perc alatt kész az igazolványom s a tizenkétórás városi vasutal már Johannisthal felé roboghattam. Nieder-Schönwalde a vasuti állomás. Egy óraker az állomástól alig tiz percnnyire fekvő repülőter főbejárata előtt állok. Örök mindenfelé. A kapus átad egy ordonáncnak, az ordonánc átad az őrszobának, az őrszobától ordonánc vezet a Kommandantur-hoz, itt is még kétszer adnak és vesznek át, elővigyázatosság okáért betelefonálnak Berlinbe a Kriegsministeriumba, katonai meghatalmazottunk telefonon is igazol, kijön egy altiszt:

— Erledigt!

Átad egy kicsi kartonlapot, mely megnyitja előttem Johannisthal minden hegyét-völgyét s a jegy tetejére piros tintával irott különös kedvezmény jeléül:

«Mit der Berechtigung, stehen zu bleiben» — megengedi s lehetővé teszi, perpetuum mobile-ként megállás nélkül végigszáguldoznom a világ jelenleg legérdekesebb repülőterét.

A körülkerített óriás térség körül pavillonok, katonai épületek százai s katonai felügyelet alatt dolgozó magántulajdonban (r. t.) levő három hatalmas repülőgépgyár s egy Zeppelin-csarnok terpszkednek.

A három gépgyár: a Rumpler, az Albatros és az L. V. G. Luft-Verkehrs-Gesellschaft. Ezek között az L. V. G. a leghatalmasabb, a legjelentékenyebb. Az első kettőt az idő rövidege miatt csak futólag nézem végig. A harmadikat azonban alaposan mutatják. Egy fiatal főmérnök, Saberszki, veszi át a vezetést.

Mindössze huszonkilenc éves a közel háromezer emberrel dolgozó gyár első vezetője. Az jut eszembe, hogy Isten tudja, Magyarorszában ez alig volna lehetséges. Nálunk meg kell öregedni, nagyon öregedni valakinek, hogy fontos pozícióba jusson. A német éles szemével ezek közül észreveszi az igazi tehetséget, s odaállítja, ahová való. Ha fiatal, ha öreg, ha főrangú, ha polgári sorból való. Így van ez nálunk a hadseregben, a politikában, iparban, kereskedelemben s így akarják jövőben a diplomáciában is.

Az eredmény nekik ad igazat, érdemes volna utánozni őket.

Megmondtam a főmérnöknek, hogy meg fogok emlékezni gyönyörű gyárukról s kértem, figyelmeztessen, miről nem szabad írnom. Sajnos, sok mindentől nem szabad említést tenni, egyre azonban maga kért fel a mérnök ur:

— Mondja el mindenkinek, hogy látta Németország leghatalmasabb repülőgépgyárát s mondja el, hadd tudják önöknél otthon is, hogy messze-messze tulszárnyalta a német repülőgéptechnika az entente iparát s mi még ma sem stagnálunk, hanem repülünk föl, föl-felé s ha Isten is úgy akarja, Franciaország és Anglia mégis csak alattunk lesznek egyszer. Tegnap bocsátottuk első utjára gyárunk legújabb remekét, egy csodaóriást, hossza husz méternél sokkal több, két motorja a kilóknak igen sok százait elbirja. Ennyit igen, többet ne írjon róla. Nézze meg jól a gépet, hallani fog még róla sokat.

A mi ezután következett, életemnek egyik legszebb emléke lesz.

Óriás csarnokon vezet keresztül utunk. A kapuszárnyak nyitva, egy frissen festett, teljesen új gépet tolnak kifelé, mellette farkasbőrbe bujtatott jókedvű fiatal pilóta, utra készen.

— Engedje meg, hogy bemutassam öcsémet. Büszke vagyok rá, a legjobb pilótánk. Most indul legújabb típusu gépünkkel.

Barátságosan rázzuk meg egymás kezét.

— Örülök, hogy egy magyar urat ismerhetek meg. Csak jót hallunk a magyarokról, s ezt nem udvariasságból mondom. — Ebben a percben mindketten egyet gondoltunk.

— Nem volna kedve repülni? Elmondhatná, hogy a legújabbfajta gépen elsőnek repült velem.

— Ezer örömmel és köszönettel.

Néhány perc alatt mikulásnak öltöztettek, csak az orrom maradt szabadon a prémek közül.

— Nem lehet eléggé melegen öltöznünk, hűvös is van, de meg jó magasra, mindenesetre kétezer méteren felül repülünk.

Repültem én már kétszer, San-Stefanoból a Marmara fölé és a Fokker-gyárból Schwerin fölé, de alig néhány száz méter magasban. Ez a repülés azonban már valami!

Johannisthalból Berlin fölé! Előbb azonban szokás szerint egy reverzálist kellett aláírnom, mely szerint baj esetén mind a magam, mind örököseim nevében minden kárpótlásról lemondok.

Derék örököseim milyen könnyelműnek tartanak, ha tudnák, hogy oly könnyen mondok le nevükben mindenféléről.

Türelmetlenül vártam az indulást, mert már bennültem a megfigyelőhelyen s elől még mindig igazgattak valamit a gépmesterek a gépen.

Végre! . . . Rövid gurulás után simán, észrevétlenül vált el a gép a földtől s mi szálltunk az ég felé. Alattam Johannisthal sok barakkjával, nagy repülőterével, a közelben Berlin, a milliók városa, amott messze

a virágbaborult Grunewald, a kék tavak, a fodros vizü Wannsee.

Ezerötszáz . . . kétezer . . . nézem a magasságmérőt. Fehér felhőködön uszunk át, fölöttünk kék ég, ragyogó napsugár fogad. Kétezerkétszáz, kétezerháromezreszáz . . . A fejemet hátrahajtom, hadd süssön a nap, ki tudja, mikor lesz alkalmam kétezerháromezreszáz méter magasban napfürdőznöm. Az orromat tapogatom, félttem, hogy megfagy. Pilótám hátranéz és mosolyog, mintha mondaná:

— Schön, was?

Két gép kering még fölöttünk. A mienk fordul: ereszkedünk. — Elég lesz már a magyarnak, — gondolja vezetőm. Azok a felvételek jutnak eszembe, amiket annyit látok a német képeslapokban. Furcsán félelmes, de mégis nagyszerű érzés: siklórepüléssel szaladunk neki a földnek, egy könnyed ugrás s már gurulunk a csarnok felé.

Gyönyörű volt!

Hálásan köszönöm a felséges élvezetet.

Az irodába megyünk. A reverzálist emlékül viszakérem. A magasságmérő vonatkozó lapját is megkapom. Kedves háborus emlékem lesz.

Pilótámat meghívom Magyarországra. Szívesen igéri, hogy meglátogat.

Elkísér a kapuig, az őr rám néz.

— Ez az ur vendégünk volt, kiengedheti a kapun.

— A viszontlátásra Budapesten!

Tülkölnék. Délután öt óra: Feierabend. A gyárból a munkások ezrei tódulnak kifelé a levegőre. Ezt még megnézem. Különös, ritkán látott alakok, mindegyik egy-egy érdekes tanulmány. Ezeknek lesz még egy-két szavuk a legközelebbi jövőben.



gróf Wilczek Frigyesné, borsodi Latinovics Mártha.

Gaiduscheck Erzsébet felv.



Zimmer Alajos alezredes, az 1. honvédszázred parancsnoka az ezred bukovinai táborhelyén.

Az 1. honvédszázred fényképészének, Menyhárt Antalnak felvételei.



Áprilisi hó Bukovinában. Az I. honvédszázred tisztikárának tagjai. Balról-jobbra: Kovács Sebestyén Miklós, Sárközy Pál, Bertényi István, Szaplóczay Oszkár, Desseöffy László, Perczel Géza, Vosits Károly.

A Társaság

Cimképünkhöz. **Andrássy Manó** gróf és felesége, **Choloniewska Mária** grófné kettős arcképét mutatjuk be e héten olvasóinknak. Az ifju, szép asszony egyetlen leánya **Choloniów-Choloniewski Ede** gróf, titkos tanácsos, főceremóniásmesternek és néhai **Rosziszewo-Borkowska Helena** grófnőnek. **Andrássy Manó** gróf ugyancsak egyetlen fia **Andrássy Géza** gróf főrendnek és **Kaunitz Eleonóra** grófnőnek és testvére **Liechtenstein János** herceg fregattkapitány feleségének, született **Andrássy Marica** grófnőnek.

*

A jótékony muzsikus.

Hol volt, hol nem volt . . . az egyik szelid hajlásu budai hegy lejtőjén, nyájas kert közepén, pompás házikóban megelégedett magányosságban éldegél **Tarnay Alajos** a dalköltő. A háza körül rózsafák virágoznak, maga a ház csupa izlés és gyönyörűség; a muskátlis verandáról **Lojzi** letekint Budapestre és édes májusi dallamokat fujdogál háborus gondjaink és szenvedéseink felé. **Butorai**, képei, szobrai: műdarabok, zongorán és szekrénykéken a hála, a siker és a szeretet emlékei; egy boldog és jóságos ember derült otthona ragyog a vendégre, ki meghattottan bekopog hozzá.

Boldog és jóságos, — ritka két jelző manapság, mi emberre illik. **Tarnay**nak kiváltsága ez a két tulajdonság s a háborus jótékonyosság egyik legnemesebb lovagját ünnepli benne a krónikás, mikor összefoglaló képet igyekszik adni eddigi munkájáról.

Másfél éve már annak, hogy **Tarnay Alajos** vándorutra indult az országban pénzt muzsikálni össze a rokkant katonáknak. Minden költség felszámítása nélkül, saját fáradságát, utját sem számítva, hol itt, hol ott tűnt fel, szigoru gonddal gyűjtögetve a jótékony adakozás filléreit. Ahány hangversenye: annyi sikere volt, szerették és ünnepték mindenütt és csengő aranyakkal



Tarnay Alajos.

tért vissza kirándulásairól. A rokkant hősöket nem 10-20 koronával segélyezte, hanem egy és olyan összeggel, hogy igazán segítve legyen rajtuk. A rokkantügyi hivatal sorszámot ad a béna harcosnak s addig az nem kap mű-végtagot, míg a sor rá nem kerül. Ő soron kívül megcsináltatja a műlábát, műkart a maga gyűjtötte alapból annak, aki hozzáfordul. Ha a rokkant mesterseget tanult: segélyt ad neki, hogy a mesterségét folytathassa, vagy önállósithassa magát. Gépeket szerez neki, üzleteket rendez be, szóval nem pillanatnyi jólétet nyújt, hanem állandó megélhetést. És amely magyar vidékről gyűlt a pénz: arról a vidékről való rokkant kapja vissza segélynek. A fél országot végigjárta már **Tarnay**, a vidéki városok hölgyközönsége mindenütt lelkesen támogatta és érdekes, hogy mentől kisebb helyen volt: annál nagyobb volt a jövedelem. **Devecser** kilencszázötven koronát adott, **Nagykátá** ezret, **Szatmár** csak kétszázötven. De sehonnán sem jött üres kézzel vissza, megfordult **Fogarason**, ahol kétezer korona volt a bevétele, végigjárta a **tátrai fürdőhelyeket** tavaly nyáron s összesen kétezerhatszáz koronát hozott haza a tarsolyában. Ha valaki egyszer bevetődik a sopron-megyei **Csornára** s ráakad az egyik utcában **Gáspár Jenő** cipész-műhelyére «a havasi gyopárhoz», gondoljon egy pillanatra igaz meghatottsággal azokra a lágyan tovaszálló dalokra, amelyekkel **tátrai körutján** ez a kedves és derék **Tarnay** kiénekelte **Gáspár Jenő** rokkant magyar hősnek a földi boldogságot.

A sikerült esték egész sora koszoruzta ezt a jótékony muzsikust végig Magyarországon. Fáradhatatlan kedvvel és szeretetreméltó bájjal nótázott mindenütt, a közönség pedig lelkesedett és adakozott. De kit is nem hatott volna meg ez az önzetlen és lelkes ember, amint kedvesen, mosolyogva és ellágyulva, borongón és játszi kedvvel, ahol csak járt, a szívét adta minden érzésével és zengő gyönyörűségeivel.

Sohasem felejttem el örömet tavaly júliusban, mikor hazahozta **Szliácsról** a harmincadik darab ezerkoronást a rokkantjainak.

— De most már csak pihenni

fogsz egyet? — kérdeztem, mikor hangversenytől és utazástól fáradtan, de lelkesítő örömmel beszélt el a verandáján a szliácsi ezres, a harmincadik ezres törtéiját.

— Dehogyan is pihenek! — felelte új terveket ringatva a képzeletében. Eleinte azt hittem, hogy legfeljebb tízezer koronát tudok összemuzsikálni, most már nem állok meg, csak az ötvenezeré. Lemegyek a Balaton mellé, a télen meg akad még elég város, ahol beko-pogtathatok. Nagyvárad, Győr, Pozsony... azután Budapesten is lehet még valamit csinálni...

Az ősz aztán behozta a románt Erdélybe, nagy volt a nyomor, a pusztulás mindenütt s Tarnay az első között volt, aki megsimogatta a szenvedőket. Félbeszakította a rokkant-akciót, lemondott a vidéki körutakról, itthon maradt s már október elsején az erdélyi menekültek gyermekeinek téli ruházatára négyezerkétszáz korona gyűlt össze első matinéjában, mely Tóth Lőrinc-utcai villájában gyönyörködteti Budapest legelőkelőbb közönségét. A házigazdán kívül *Prohászka Ottokárt, Buttykayné Kosáry Emmyt, Sz. Varsányi Irént és Dohnányi Einőt* ünnepli nála a publikum, mint előadókat, lelkes siker és meghatott elismerés koszoruzza Tarnay szervező és toborzó fáradságát. Ezek a Tarnay-matinék azután fogalommá válnak Budapest társas életében. December 3-án a katonák karácsonyfájára rendezett matiné után 3750 koronával számol el *Csillag Teréz*, ki bájos és szeretetreméltó pénztárnoka a jótékony muzsikuskak. Ezuttal *Herczeg Ferenc, M. Medek Anna, Fedák Sári, Zsigmondy Gábor és Kertész Dezső* az előadók, de Tarnay is zongorához ül, hogy néhány legújabb dalát bemutassa. Január 28-án a hadiárva neveltetésére 2670 korona a matiné anyagi eredménye, a közönség tapsain *P. Márkus Emma, Sámson Mária, Székely Arnold és Koncz János* osztognak. A március 11-ki matiné ugyancsak 2670 koronával eredményez a vak katonák javára; *Vérszi Margit, Székelyhidy Ferenc* és felesége *Marschalkó Rózsika, M. Medgyaszay Vilma, Zsigmondyné Kabos Ilonka* lépnek fel Tarnayval együtt a siker érdekében. Március 18. 19. 21. és 22-ik napján *dr. Manninger Vilmosné Grill Juliska* «A halhatatlanságot kereső királyfi» c. bájos és poétikus bábjátékának előadását csodálja meg Budapest a Tarnay-villában, a négy előadás négy különböző jótékony célra összesen 7200 koronát jövedelmez. A meghívók szétküldését, az agitációt a mindenkori sikerért, elszámolást, szereplésre való felkérést mindig és mindenkor egyedül Tarnay végzi s minden alkalommal mint szíves házigazda maga is előadja egy-két szép és új dalát műsor-ráadásul hálás közönségének. Csak ez a pár felsorolt alkalom 20.000 koronánál többet hoz össze a különböző jótékony célokra s ez az eredmény tulszárnyalja már a nyáron jövedőlt 50.000 koronát. És mindezt egy ember lelkes munkájának köszönhetjük s hol van még az a sok kisebb-nagyobb jótékony hangverseny, — magánestély és nyilvános koncert — ahol a Tarnaydalok elmaradhatatlanul, tisztán és üde bájjal csendültek a jótékony muzsikuskak áldozatkész és hűségese jóvoltából.



Kollerich Gyula és Szóts Andor huszárfőhadnagyok a Rusz-különítmény bukovinai állásában.
A hősi halált halt Esterházy Gyula gróf huszárfőhadnagy felv.

... Megint csak együtt ülünk a kis budai villa verandáján, vidám májusi napfény táncol a bokrokon, távolról felhallatszik a siető Pest lárma. Tarnay gyöngéden simogatja meg az asztalon heverő iratcsomót: rokkant katonák hála-leveleit, matiné elszámolásokat, hangverseny rendezőségek köszönő okmányait jótékony szerepléséért.

— Ezernél több háborus nap gondja és szenvedése vert végig az embereken, mondja elgondolkozva. Egy-egy könnyet talán mégis sikerült letörölnöm egy-egy dallal és becsületesség és szeretet vezettek mindig...

A kertben madár füttyent, alkonyodik és a szíven egy édes meleg érzés mosolyog fel.

Vannak még jó emberek.

(E. B.)

*

Bridge verseny. A Sebesült Katonákat Szórakoztató Bizottság alapja javára kedden, e hó 16-án bridge-versenyt rendeznek a Gerbeaud városligeti pavillonjában. A rendezőbizottságban *Khuen-Héderváry Károlyné* grófné, *Károlyi István* né grófné, *Jósika Sámuel* né báróné, *Dániel Ernő* né báróné, *Szászy-Schwarz Gusztávné, Révay Simon* né báróné, *Bissingen Nándorné* grófné, *Bissingen Rezső* né grófné, *Csillag Teréz, Madarassy-Beck Gyuláné* báróné, *Paulay Erzsébet, Bakács-Bessenyei* Ferencné báróné, *Somssich Tivadar* gróf, *Hatvany Károly* báró, *Schossberger Viktor, Rakovszky Antal, Bolmarsics Guino, Siklóssy László, Meskó Albin* és *Szászy György* vesznek részt. A bizottság már első ülésén megállapította a



Joachim Albrecht porosz királyi herceg és felesége, **Liebenberg Mária** báróné. A háttérben **Szunyogh Andor** 7. huszárfőhadnagy.



horóczy Hoór Hajna, a Vörös Kereszt szolgálatában II. oszt. díszjelvénnnyel tüntették ki. Goszleth felv.

bridgeverseny feltételeit. A rendező-bizottság tagjai több mint tíz tiszteletdíjat ajánlottak föl. A versenyre Szászy-Schwarz Gusztávnénál, báró Bakács-Bessenyei Ferencnénél és báró Madarassy-Beck Gyulánénál lehet jelentkezni névre szóló meghívóval. Nevezési díj 20 K.

A Park-Klub közgyűlése. A Park-Klub hétfőn tartotta meg évi rendes közgyűlését *Wlassics* Gyula báró elnöklésével. Az 1916. évi zárszámadás és az 1917. évi költségelőirányzat elfogadása után öt hölgyválasztmányi elnököt és ötven hölgyválasztmányi tagot, öt igazgatót és ötven férfi-választmányi tagot választottak 1917-re. Elnökök lettek: özvegy *Andrássy* Aladárné grófné, özvegy *Apponyi* Lajosné grófné, özvegy *Károlyi* Istvánné grófné, *Odescalchi* Gézáne hercegné és özvegy *Szent-Ivány* Zoltánné; igazgatók: *Andrássy* Géza gróf, *Jekelfalussy* Zoltán, *Széchenyi* Béla gróf, *Széchenyi* István gróf és *Wekerle* Sándor. A választmányba az elhunyt *Bissingen* Ernő gróf, *Szápáry* Pál gróf és *Szent-Ivány* Zoltán helyébe *Bissingen* Nándor grófot, *Orosz* Györgyöt és *Szápáry* László grófot választották meg.

Halálozás. *Hevesi Bellaagh* László, a budapesti IV. ker. közs. leánygimnázium és felsőbb leányiskola igazgatója folyó hó 2-án, életének 51-ik évében, hosszasan szenvedés után elhunyt.

A Várban.

— Ne csodálkozzék, hogy itt talál ebben a kedves, régi cukrászdában, ahol az öreg butoroktól kezdve az öreg kisasszonyokig, sőt a friss süteményekig egyformán a kedves, régi, jó ize van mindennek... Ide menekülök...

— Én bizony azt hittem, asszonyom, hogy ön is kinn sétál a zöld gyepen, új robemanteuxjában.

— Honnan tudja, hogy van?

— Minden pesti asszonynak van, ez úgy hozzátartozik az idej tavaszhhoz, mint a rossz időjárás...

Miért nem jár lóversenyre? Ott most igen vidám dolgok történnek... Az angol Jockey-Club oszlásnak indult, de a mienk felett a háborus fergeteg is simogatva vonult el és a starterzászló vigabban lengedez, mint valaha. A héten azonban történt egy kis baleset, mert az előkelő urak között egy olyan ur is futtatott, a ki ezidőszerint lényeges véleményeltérésben van a rendőrséggel hadinyereségének jogossága tekintetében.

— Hallottam... És még hozzá olyan pechje van szegény Dávid urnak, hogy a lova meg is nyert egy nagy díjat, a mit most bátran lehetne vigaszversenynek nevezni. Hiába, a lovak nem tudnak elég tapintatosak lenni... egyébként, ugylátszik, az emberek sem, mert nem hiszem, hogy egy kis ügyességgel az egész ügyet ne lehetett volna kikerülni. Az egészből különben talán le lehetne vonni azt a szerény tanulságot, hogy az exkluzivitás az ilyen előkelő egyleteknél nem is annyira nagyuri finyásság volt, mint a nagy tömegek védelme az ilyen helyre nem való elemektől... A multkor az új verseskönyvekről beszéltünk, elolvasta őket?

— El, de vegyes gyönyörűséggel. *Sik* Sándor belsőleges költeményeit mindenkinek ajánlom, a ki az elmélyedést, a lelkivivódást és a legfőbb lényvel való alázatos áhitatu megbékélést és rajongást versben is élvezni és olvasni tudja. Az új ember vallásossága, a mely épp olyan nagy belső átalakulás és küzdelem kivirágzása, mint egy szent Ágostoné, kell, hogy zengő kifejezést találjon a költészetben és a magyar irodalom minden igaz hive illő tisztelettel köszönti a mi napjaink zsoldárainak költőjét.

— Nekem tetszik új kötete is. Kedves, igaz hangok és valami bájosan leányos melegség zeng strófáiban. Hát a többi?

— *Nadányi* Zoltán Kerekerdő cím alatt gyűjtötte össze verseit, de ugy látom, kissé eltévedt az erdőben, mondhatnám, a fáktól nem látja az erdőt, a rimektől, jelzőktől, képektől a költészetet... A versein nem az élet benyomásait, inkább más nagy költők nyers hatásait érzem. Rengeteg színt és hangot ölel fel a kötetében és erősen hasonlít egy vidéki utashoz, a ki most érkezett a budapesti pályaudvarra és a sok csomagból, a mit magával cipel, a füle se látszik ki... Az arcát nem látom ennek a költőnek, de remélem, hogy a sok fölösleges cókmozgást, a mit bizonyára inkább divatból, mint meggyőződésből hord magával, eldobja egy nap és megpróbálja egyedül önmagát adni. A versei között különben van egy-kettő, a mely feltétlen tehetséget sugároz, egyiket az *Idilt*, a mely gyönyörű, noha díjat nyert vele egy pályázaton, szívből ajánlom elolvasásra.

— Hát *Tóth* Árpád *Lomha gálya* című kötetéről mit fog mondani?...

— Róla csak a legnagyobb tisztelettel, igaz megbecsüléssel és benső szívbéli érzéssel tudok szólni és ha az egyéniségét röviden össze akarom foglalni, azt kell mondanom róla: az igazi költő.

A Dáma

női kalapsalon.

Budapest, IV., Váci-utca 11/b félemelet.

Telefon: 171-56.

— Én is sok szépet olvastam tőle, nagyszerűen versel.

— Ezt felesleges mondani, asszonyom, mert hál' Istennek tul vagyunk azon az időn, a mikor a költészet mesterségbeli tudása külön érdem volt. Az, hogy egy költő jól verseljen, olyan alapfeltétel, minthogy a festő ne legyen vak és a szobrász karjai ne legyenek bénák. A ki nem tud verselni, az beszéljen, vagy írjon prózát, de ne akarjon költő lenni! A formaművészet minden művészetnél egyben a lényeg művészete is, mert a művészi gondolat tökéletesen csak tökéletes formában tud megszületni... Tóth Árpád azonban ezenfelül költő, a mi azt jelenti, hogy olyan szépségekről és igazságokról tud énekelni, a miket mindenki egyszerre megérez, mihelyt valaki kimondta őket. Az ő költészete a csöndes szomorúságé és a magányosság szép fájdmának a könnye reszket rajta... Némely tudákosok asszonyos költőnek szeretnék nevezni őt, pedig a legmélyebb férfibánat, a társtalan férfiember szomorúsága borong és sir e versekben, mint egy cselló tiszta és édesen komor zengése...

— Ő is irodalmi forradalmár?

— Bizonyos időkben minden tehetség forradalmár az irodalomban és ebből a szempontból Arany nem volt kevésbé forradalmár Petőfinél, mert épp úgy felforgatta és félredobta a régi sablonokat, épp úgy frisset és újat teremtett, mint minden tehetség... Tóth Árpád valamikor „husz éves“ volt.

— Azt hiszem, mindenki volt husz éves...

— Akkor a husz éves mást jelentett... A Husz-évesek Társasága vagy hét-nyolc évvel ezelőtt egy kis irodalmi kört jelentett, amely hetenkint találkozott egy kávéházi külön szobában és azt érezte magáról, hogy ők vannak hivatva az új magyar irodalmat megteremteni. A husz-évesek legnagyobbbrészt alul voltak a husz éven, legtöbbjük hosszú haját, szürke színű, vagy szürke tisztaságu ingeket és fekete nyakkendőket viselt s a homályos lámpafénynél titkos orosz forradalmároknak néztek ki. Lényegében azonban igen ártatlan gyerekek voltak, a kik verseket és novellákat, többnyire igen rosszakat olvastak föl és egymást hol Baudelairehez és Rimbaudhoz, hol Gorkijhoz, Ibsenhez és Hauptmannhoz hasonlították. Tóth Árpád is ott ült közöttük, de már akkor is fényes és biztos tehetség volt és néhányadmagával tényleg költő és író tudott lenni abból a társaságból, a mely magától úgy elenyészett, mint a pára.

— Miért mondja el ezt?

— Mert a *Ma* folyóirat költői jutnak eszembe, akik között szintén van igaz tehetség, mint például *Kassák* Lajos; a sok zagyva, bárgyu, zöld és értelmetlen vers között, amely egy tisztán látott — ami a költőre mindig veszedelmes — célt a leggyafurtabb homályossággal próbál megközelíteni, kiviláglík és tiz év múlva még a polgári izlés számára is érthető lesz.

— Furcsa ez az örök harc az öregek és fiatalok között, bár természetes, mert egy emberöltő a legnagyobb választófal a megértésben, de azért én úgy látom, hogy az öreg *Lévay* József, aki nagy tehetség és aki

a leggyönyörűbb Arany-verset írta, tudja szeretni a fiatalokat, azt is látom, hogy a fiatalok legalább is olyan nagy kegyelettel ülték meg az Arany-ünnepet, mint az Akadémia.

— Az Akadémia más szempontokból kell, hogy nézze Aranyt, mint a fiatalság és e két szemléletből alakul ki az igazi nagyság képe. *Berzeviczy* Albert gyönyörű szavakat tudott találni Arany emlékére és soha még az Akadémia célját olyan tisztán ki nem mondták, mint ő, hogy az Akadémia csak akkor lehet halhatatlan, ha mindig élő kapocsul fog szolgálni a mult legnemesebb hagyományai és a jövő legnemesebb törekvései között. Igenis, az Akadémia legyen őre, még pedig szigorú őre a magyar hagyományoknak és az irodalom minden nemzeti értékének, a fiatalság pedig vivja és küzdje a maga harcát a maga meggyőződése szerint. Csak azokat kell lenézni, akik stréberségből fiatalságukban akadémikusabbak akarnak lenni az akadémikusoknál, vagy akik forradalmároknak mimelik magukat igaz tehetség nélkül, a feltűnés kedvéért!

— Az akadémikusokról azonban *Heinrich* Gusztáv akadémiai főtitkár nagyon furcsán nyilatkozott. Lehet, hogy igaza van, hogy az Akadémia ma bürokratikus, elnyomja az egyéniséget és klikkrendszerrel van telítve, de remélem, hogy ha *Heinrich*nek volt bátorsága ezt kimondani, arra is lesz bátorsága, hogy megpróbáljon egy nyílt harcot ez ellen a kór ellen az Akadémiában. Panaszkodni nem elég, javítani kell... De még mindig nem mondta meg, hogy maga szerint kinek van igaza ma, a fiataloknak, vagy az öregeknek.

— Igaza mindig a tehetségnek van, akár fiatal, akár öreg. Az igazság azonban soha egyiké sem, mert az mindnyájunk felett tündöklík, mint a nap és mindnyájunkra egyformán szórja a sugarait, de ha én nap-sütésben járok, azért még nem mondhatom, hogy a nap az enyém.

— hó.



bárczai Bárczay Arvéd honvédtüzérhadnagy a nagy ezüst vitézségi éremmel kitüntetve.

Alapítva 1862.



CUENDET CONSTANT

svájci óras

Budapest, IV., Kígyó-tér 5. szám.

Az óras szakmát felölelő összes zseb-, nipp-, fali- stb. órák raktára. :: :: ::



KARCSATTÓRÁK. JAVÍTÁSOK. KATONAÓRÁK.

A Gasparone-keringő.

Elbeszélés.

Irta Körmeny Viktor.

Amikor kitavaszkodott és a Ferenciek-terén először kinálgatták a korai ibolyát, Hedda beleszeretett Bokros Gézába, a finom, mélyen szántó novellák divatos írójába. Ez már a második szerelme volt és így biztosan tudott következtetni a szimptomákról, amiket pulzusán, lélegzetvételén és álmatlan éjszakáin észlelt.

Hedda okos lány volt, néha orvosi könyveket is olvasott és határozottan arra az álláspontra helyezkedett, amit már több tudós professzor is elfogadott, hogy a szerelem: betegség, mely körültekintő kurával a legtöbb esetben gyógyítható. Föltéve természetesen, hogy a páciens maga is meg akar gyógyulni. Egy amerikai tanár fokozottabb sportot és hideg ledörzsöléseket, egy német professzor intenzív szellemi foglalkozást, egy közismert hazai tudósunk pedig hosszú sétákat javall a kór ellen. Mindezzel tisztában volt Hedda, de amikor az Opera foyejában először fogott kezét Bokrossal, öngyilkos szándékkal föltette magában, hogy a leghatározottabban visszautasít minden professzort.

Aznap este egy páholyból nézték az előadást és a novellista már a második felvonás után láthatta, hogy a lány szívében ez idő szerint nincs más, csak az ő tizenkét kötete, amit husz év alatt irt össze. Egy kicsit meghatotta, hogy Hedda minden regényét, minden kis elbeszélését ismeri és mialatt a sötét színpadról a tenorista több ízben kijelentette, hogy az asszony ingatag, biztatóan szoritotta meg a fehérkeztyüs kis kezét, és megígérte Heddának, hogy a legközelebbi fogadónapjukra okvetetlenül fölmege. Hedda a kézszorítás alatt érezte, hogy vérhullám szökik a szívébe; homályosan még eszébe jutottak a tudós professzorok intelmei, de már nem törődött semmivel, csak arra gondolt, hogy szerelmes, nagyon szerelmes és titokban azt kívánta, hogy még szerelmesebb legyen.

A legközelebbi szerdán Bokros pontosan fölment a Heddáék dunaparti lakására. Tea előtt az irodalomról beszélgetett a lánynyal, a nézeteit hangosan és fölényesen nyilvánította és Hedda anyja, a kövér méltóságos, nagyon büszke volt erre a szerdájára.

A lány áhitattal hallgatta és látszott az arcán, hogy boldog, de azért alig várta, hogy félrehívassa a férfit a szomszédos kis szalon egyik meghitt sarkába. Merészen, szinte brutálisan tette föl a kérdését:

— Volt már maga szerelmes életében?

A finom novellák írója megdöbbsent egy kicsit. A praxisában egyedülálló volt ez a gyors és határozott támadás. Legjobban szeretett volna szépen kezét csókolni a kövér méltóságosnak és tovább állni egy házzal, de a leány tekintete olyan könnyörögve, olyan követelőn várta a feleletet, hogy nem térhetett ki előle. Egyelőre azonban csak kérdéssel válaszolt:

— Miért kíváncsi erre, Hedda?

A lány egy kicsit elpirult, de azért nem jött zavarba.

— Hát... édes lstenem, mindenesetre érdekes tudni, hogy egy negyvenéves férfi, aki annyit irt a szerelemről, hány regényt élt át a valóságban... Mindenesetre érdekes tudni...

Bokros titokban meggondolatlansággal vádolta magát, hogy eljött. Azután csöndesen föl kacagott és így válaszolt:

— Ha akarom, százszor, ha akarom, egyszer se. Sohasem tudtam pontosan meghatározni, hol kezdődik és hol végződik a szerelem. Olyan az, mint az álom. Sohasem tudjuk, mikor alszunk el és mikor ébredünk. Csak az a bizonyos, hogy mindig elalszunk és mindig fölébredünk.

A lány mosolygott.

— Furcsa, — mondta halkán, és a balkezevel mintha a karkötős óráját igazgatná, a pulzusához nyult. Szilaján lükettett, mint a lázbetegé. Azután még halkabban, szinte alázatosan kérdezte: — És most... most alszik, vagy ébren van?

Bokros mélyet szítt a cigarettájából és belenevete a kék füstfelhőbe:

— Amikor ilyen szép és okos lánnyal beszélget az ember, nem szokott álmos lenni.

Hedda körülnézett, hogy nem hallotta-e valaki a gorombaságot és tovább fűzte a gondolatait:

— A maga élete mégis csak szomorú lehet és el fog mulni anélkül, hogy megismerte volna az igazi boldogságot.

— Mit ért maga igazi boldogság alatt? — kérdezte Bokros, közelebb hajolva a lányhoz.

— Hm. Hát, hogy a maga gondolatkörében maradjak: az egyetlen, a végtelen álmot, amiből nem ébred föl az ember.

A novellista szomorúan mosolygott.

— Az csak a halál, kicsi Hedda. Ha ezt érti igazi boldogság alatt, igaz van.

— Maga cinikus ember, — mondta egy kicsit bosszusan a lány.



Széchenyi Ilona grófnő.

d'Ora műterem felv.

— Nem vagyok cinikus, Hedda, csak józan s hogy bebizonyítsam, elmondom magának első szerelmem történetét.

— Ah, ez igazán érdekes lehet.

— Tizenöt éves diák voltam akkor és az első hosszú nadrágot viseltem. Amikor vége lett az iskolai évnék, fürdőre mentem a szülőimmel. Gyönyörű volt minden, az ég, a föld, az emberek, de a leggyönyörűbb egy világosszőke német asszony, aki mindennap ott sétált a homokos parton a lányával, egy tizenhárom éves, csunya fitos bakfissal. A szüleim valahogy összeismerkedtek velük és én attól kezdve olyan lettem, mint a holdkóros. Jártam az asszony után, mindenütt ott voltam, ahol ő és boldog voltam, ha köszönhettem neki. Mindig kedvesen mosolygott rám és én láttam, hogy mélytűzű buzavirágkéék szeme sokkal szebb, mint a tenger, amikor tiszta ég ragyog fölötte. Néha meg is szólított; ilyenkor nekem a tizenhárom éves, csunya bakfissnak kellett volna kurizálnom, de ki nem álhattam és csak az asszonyt néztem, aki olyan volt a fehér strandruhájában, mint egy kacér hófehérke, aki a mesék országából eljött az eleven életbe, hogy az én tizenöt éves szívemet megbolondítsa. Álmatlan éjszakákon az ő nevét suttogtam: Else... Else...

— Milyen szép neve volt, — mondta Hedda halkán.

— Igen. De Else sokáig nem vett tudomást az én forró, néma szerelmemről és én boldogtalan voltam és halovány, mint a hold, amikor a hajnal ránevet. Egyszer aztán elvesztettem az eszemet. Valami üzenettel küldött az anyám Else asszonyhoz és egyedül találtam otthon. Hebegve, bátortalanul mondtam el a mondókámat és ő csak mosolygott rám és azt felelte, hogy jól van. Akkor láthatott volna először valamit a tekintetemben, de mikor megsimogatta arcomat, nem állta szemem tüztét és megremegett a keze. Én szédülő fejjel álltam előtte, a torkomat forró vallomás szorongatta, de akkor még nem mertem szólni neki. Hanem másnap. Kilestem, amikor megint maga volt otthon és felszöktem a villába.

— Milyen bátorság, — szólt közbe Hedda és elismerően mosolygott.

— Vakmerő voltam. Nem törődtem semmivel. A zongora előtt ült és valami csodásan lágy szentimentális bécsi keringőt játszott. A *Gasparone* volt. Föl akart keln, de én összetett kézzel könyörögtem neki, hogy játsszék tovább.

— És ő játszott?

— Bóditó szépen, gyönyörűen. Sohasem felejttem el ezt a képet. A nyitott ablakon keresztül beáradt a dél-előtti napsugár és Else asszony finom, keskeny kezét csókoltgatta a billentyűkön. Az ablak alatt csöndesen



Honvédhuszárok a Kárpátokban. A csapat élén báró Jósika János 9. h. h. főhadnagy és Urai Uray Endre 7. h. h. hadapródjelölt.

hullámzó tenger zenéje egybeolvadt a valcer halk akkordjaival és én ebben a gyönyörű harmóniában is meghallottam a szívem dobbanását. Az asszony rámpillantott és amikor a tekintetünk összeért, egyszerre megértette, mi megy végbe az én lelkemben. Egy pillanatra lehunyta a szemét és ujjai lesiklottak a billentyűkről, de akkor én már ott térdeltem a lába előtt és miközben csókokkal borítottam el a kezét, a magam hangjától is félve, gyorsan, szaggatottan hadartam tizenöt éves szívem áradó vallomását:

— Szeretem... nagyon szeretem... óh, Else!

— Gyönyörű lehetett, — mondta fojtott hangon Hedda és a szeme erősen csillogott.

— Oh, igen, gyönyörű volt akkor ez az asszony.

Az arcát pirosra lobbantotta a vér, a bársonyos, illatos kezét rátette a homlokomra és lassan, becézve simogatta végig a hajamat. Nekem végtelenül jól esett az érintése és az ajkát lestem és hallottam, amint egy kicsit rekedten, gyáván mondta:

— Man darf nicht... Du Kind, du süßes Kind...

— De szabad! — kiáltottam elkeseredett szenvedéllyel. — És odafektettem az égő arcomat a forró ölébe. És ebben a gyönyörű pillanatban, amikor azt hittem, hogy a menny üdvössége szakad rám, — az ajtó felől kacagást hallottam, éles, bántó, gyerekes kacagást. Ijedten ugrottam föl és — óh, kegyetlen sors! — a tizenhárom éves fitos bakfist láttam magam előtt. Egy kicsit zavartan, tévován jött felénk, de azért még mindig nevetett, amikor nyávogó, kiállhatatlan hangon megkérdezte az anyját:

Dunapalota szálloda Budapest

(ezelőtt Ritz)

A legnagyobb kényelemmel berendezve.

Étterem. Bar. 5 órai tea.

— Nicht war, Mamachen, der Géza war unartig?
— És az asszony? Mit csinált az asszony? —
sürgette Hedda idegesen.

— Óh, csodálatos Istenteremtése az asszony, —
felelte a férfi. — Képes volt ő is nevetni ebben a pil-
lanatban és a szőke fejével bólintva adott igazat a
lányának:

— Ja, mein Schatz, aber er ist schon wieder
brav. — És mégegyszer megsimogatta a lázas arcomat.

Hedda most már áhítatos csöndben várta a törté-
nénet végét. Félig nyitott szemmel, kissé előrehajolva
leste a szót az író ajkáról és Bokros új cigarettára
gyujtva, így fejezte be az elbeszélését:

— Soha életemben többé nem éreztem annyira
a szégyen lenyűgöző erejét, mint akkor, abban a ne-
gyedórában. Nem tudom, hogy jutottam ki a lakásból.
Mint egy megvert kutya, sompolyogtam végig a villa-
soron és kimondhatatlan gyűlöletet éreztem a fitos
bakfis iránt. Attól a naptól kezdve messziről elkerültem
Else asszonyt. Szerencsére egy hét múlva elutaztak, de
én akkor is kibujtam a bucsuzás alól. Nos, kedves
Hedda, ime az én első szerelmem szomorú története.

— Érdekes, — felelte a lány elmélázva. — De
mondja csak, mi a morálja a maga történetének?

A férfi egy kicsit gondolkozott.

— Nem sok, — felelte. — Csak egy kacaj. Egy
félig gúnyos, félig csodálkozó gyermekkacaj, amely el-
kisért huszonöt éven keresztül az életemben és mindig
megszólalt, valahányszor olyasmit akartam tenni, amit
nem volt szabad. Ilyenkor mindig magam előtt láttam
azt a csunya kis lányt és hallottam az éles, gúnyos
nevetését: — Nicht wahr, der Géza war unartig? . . .
És ilyenkor mindig elszégyeltem magam és futottam,
szöktem onnan, ahol rám piritott. Mert annak a kaca-
gásnak mindig igaza van. Else asszony az anyám lehe-
tett volna; én tizenöt éves voltam, ő harmincöt. Régen
volt. Ma én már negyven vagyok — és maga csak husz,
egy-e Hedda?

Odakünt már sötétedett és Bokros nem vette
észre, hogy a lány milyen sápadt. A nagy szalonból
átszólt a kövér méltóságos hangja:

— Hedda, te egészen lefoglalod magadnak Bokrost.
A férfi fölállt.

— Jőjjön, menjünk be a többiekhez, — mondta.
csöndesen.

A lány szemében egy könnycsepp csillogott. Megra-
gadta a férfi kezét és fölébe hajolt, mint egy szomorú virág.

— Mért nem fejezi be egészen a történetét?
Mért nem mondja meg, hogy mikor hallotta utoljára
azt a kacagást? . . . Ugy-e, akkor, ugy-e, ott, a szín-
házban, amikor megszorította a kezemet és amikor meg-
ígérte, hogy eljön.

Bokros csöndesen bólintott.

— De hát akkor miért jött el? — jajdult föl
halkan, keserűen a lány.

— Hogy elmondjam magának ezt a történetet,
— felelte a férfi és becézve simogatta meg a Hedda
égő piros arcát.

A szalonból újra hívták Heddát.

— Megyünk már anyuskám, csak Bokros olyan
kedves volt és elmondta a legújabb novellája történetét.

Amikor beléptek a csilláros nagyterembe, már
fölszáradt a könny a lány szemén. A méltóságos asz-
szony gyönyörködve nézte.

— Ugy-e nagyon szép? — kérdezte inkább a
férfitől, mint a lánytól.

— Bájos történet, — felelte Hedda, miközben
tekintetével a Bokros pillantását kereste — de nem
valószínű.

Egy szurós nézésű sovány hölgy, aki tárcákat szo-
kott irni a divatlapokba, közbeszólt:

— Bokrosnak mindent el kell hinni. Mi a no-
vella címe?

— Még nincs címe, asszonyom, — felelte a férfi
kissé zavartan.

Hedda a kottái között keresgélt. Egy öreg, ko-
pott hangjegyzetet halászott elő és játszani kezdte.
Andalító, édeskés bécsi valcer volt. A háromnegyedes
taktusok halkan indultak el a szoba illatos levegőjében
és megsimogatták a hallgatók szívét. Hedda hátrafor-
dult és pajkos mosollyal kérdezte Bokrostól:

— Mi ez?

— Nem tudom, nem ismerem.

A lány bájosan, finoman játszotta tovább a ke-
ringőt. Az arca égett, a szeme olyan volt, mint két
mélytüzi gyémánt.

— Anyuskám, képzeld, Bokros nem ismeri ezt a
valcert.

— Lehetetlen. A Gasparonet? Persze, nagyon
rég, de ma is szép. Akkor még mi is gyerekek vol-
tunk . . .

A finom novellák írója érezte, hogy a füle tövéig
elpirul. Zavarában kerülte Hedda tekintetét, de a lány
elfogta a pillantását. A keze lesiklott a billentyűkről és
kacagni kezdett édesen, jóízűen, hogy a könnye is ki-
csordult bele.

— Nos, mester, — kérdezte győzelmes kacérság-
gal, — tudja már az új novellája címét?

A férfi érezte, hogy elvesztette a csatát és amikor
egy negyedóra múlva távozott, meg volt róla győződ-
ve, hogy a következő szerdán újra el fog jönni. Hanem
a novellát most már becsületből is megírta és szinte
sajnálta, hogy a szép Else asszonyt és a fitos bakfist
sohasem látta életében.

Hungária Nagyszállóda

Elsőrangú ház Budapesten.

Minden modern kényelem: fürdő, telefon, meleg és hideg vízvezeték.

Étterme az uri világ találkozója.

Alt-Wien.

Írta Siklóssy László.

Az Alt-Wien szó mást jelent a bécsi embernek, és mást jelent a budapestinek. A bécsi érti alatta mindazt a sok történelmi, kulturális és művészi emléket, ami a régi Bécshez fűződik Mária Terézia korától vagy már régebbi időtől, kezdve a biedermeier-idők végéig. Kedves, ócska külsejű házak, szobrok, akár monumentálisan művésziek, vagy bizarran naivak, butorok, Waldmüller képei és Kriehuber litográfiái, sőt az egykori írók írásai és anekdotái, mind, mind az Alt-Wien fogalma alá esnek. Természetesen ide sorolják a régi bécsi porcellángyár termékeit is. Mi magyarok azonban az Alt-Wien szó hallatára nem gondolunk a többi lomra, csupán ezek a ragyogó porcellánművek jutnak eszünkbe.

És teljes joggal. Sajátos relikviát őrizze mindenki magának, az Alt-Wien-porcellánt, az iparművészetnek ezt a csodálatos termékét, ezt az egész emberiség számára kell reklamálnunk, amivel persze osztrák szomszédainkat csak dicsérni véljük.

Ez a hatalmas gyár is kicsiben kezdte a dolgát. 1709-ben sikerült Szászországban az aranycsináló Böttgernek feltalálnia a kemény-porcellánkészítés titkát, a melyet azután — akár csak az arany készítését találta volna meg — féltő gonddal rejtegetett. De szükség is volt rá, mert minden oldalról megindult az ostrom féltett «arkánium» megszerzésére. Így történt aztán, hogy már nyolc esztendő múlva egy Hollandiából származó úri embernek, Du Paquier Claudius Innocentiusnak sikerült Bécsben felállítania az első magán-porcellángyárat. Hosszu volna elmondani az új gyár küzdelmeit. Du Paquier szebbnél-szebb tárgyakat produkált, az előállítás azonban annyira költséges volt, hogy bizony nem egyszer a bukással kellett küzdenie. Nagy szerencséje volt ez időben Ausztriának, hogy iparát olyan kiváló ember irányította, mint első Ferenc német-római császár, Mária Terézia királynőnk férje. Nem hiába nevezte őt II. Frigyes porosz király a világ legnagyobb gyárosának: nem mulasztott el semmit sem, amit az ipar pártolása érdekében megtehetett.

Egyik kiváló ténykedése volt, hogy a bécsi magán-porcellángyárat államosította és ezzel megvetette hosszú életű virágzásának alapját. Az államosítás első idejében mégis nem egy nehézséggel kellett a gyárnak megküzdenie, mignem 1784-től 1805-ig a híres Sörgenthal Konrád báró vezetése alá került. Ez volt a bécsi gyár fénykora, amelynek folytatásaképpen tekinthető az az időszak, amelyet Niedermayer Mátyás igazgatása tölt ki.

E két igazgató vezetése alatt alakult ki az az irány, amelyet bécsi empirenek nevezünk. Természetesen sok érdekes dolgot lehetne elmondani a XVIII. századi bécsi porcellánról is, minthogy azonban a korlátolt hely úgy sem enged meg bőbeszédűséget: maradjunk ennél a típusnál. Ha már példáról van szó, talán ez a legérdemesebb, mert ezidőben jutott a gyár mind művészi, mind technikai szempontból tökéletességre. Ez időben készültek azok a pompás szögletes fülű csészécskék, amelyek többnyire egy-egy képecske díszít. De ez időben készültek azok a nagyszabású készletek is, amelyek mai napig csodálat tárgyai.

Bármily kedvesek legyenek is ezek a képes csészécskék, a szigorú iparművészet szempontjából kárhöz-tatandók, mert végre is tájképet, figurális kompozíciót, vászonra vagy falra kell festeni és nem apró használati árgyra. A nagy készletek díszítésükben talán egysze-

rűbbek, de bájosságuk mellett még a szigorú iparművészet követelményeinek is megfelelnek.

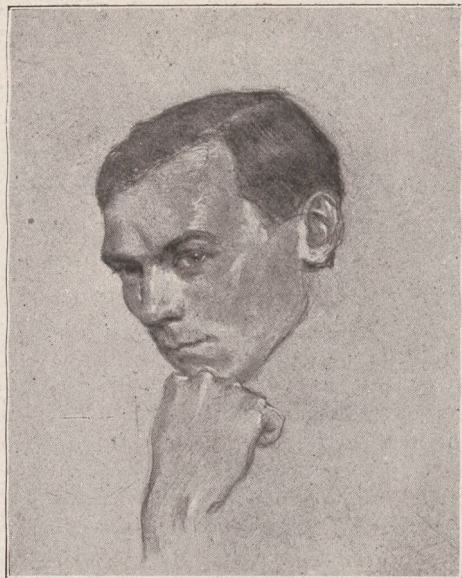
E klasszikusan kecses formájú edények már magukban véve is kellemesen hatnak a szemre. E formákat nehéz, zsfoltot képszerű díszítések csak elrontanák, ellenben annál bájosabban hat az elszórt virágdíszítés, amely a felületek egyhanguságát megszakítja. Ha ehhez hozzáveszünk a máz elefántcsontszerű, ragyogó fehérségét, az alapanyag acélnál keményebb voltát, el kell ismernünk, hogy száz év előtti őseinknek volt érzékük nemcsak ahhoz, ami szép, hanem ahhoz is, ami előkelő.

Ha pedig gyűjtőink szempontjából nézzük a dolgot, kétféle felfogással szoktunk rendszerint találkozni. Az egyik az ugynevezett vitrine-be gyűjtők felfogása, akik csak olyasmit szeretnek, amit a szalonjukban levő üvegszekrénybe tehetnek. Elvégre ez is méltánylandó nézet, mert szép tárgyaiban szeret mindenki minél gyakrabban gyönyörködni. Az ilyen gyűjtők számára valók az apró figurák és az ugynevezett egyes csészék. Viszont vannak gyűjtőink, akik egy gondolattal tovább mennek és a teljes készleteket tartják egy porcellángyár működése igazi kicsucsosodásának, mert egy ilyen teljesítménynél látszik meg igazán, mit tudott egy gyár, mind ipari, mind művészeti szempontból produkálni. Igaz, hogy egy ilyen készlet nem szorítható be egy rokokó-



gróf Széchenyi Zsigmond 7. huszárszászlós, az I. oszt. ezüst, a bronz és a német „harcos érdem” éremmel kitüntetve. A Széchenyi grófok harmadik nemzedékét képviseli a Vilmos huszárezredben.

Virág műterem felvétele Székeshérvár.



Kíss Ferenc, a közös 69. gyalogezred zászlósa, a kolozsvári Nemzeti Színház tagja.

Mannó Miltiadesz rajza.

vitrine szűk falai közé, annál nagyobb azonban tulajdonosának esztétikai öröme, ha kiváló alkalmakkor előkerül a maga teljességében s a hozzá méltóképpen dekorált asztallal együtt a történelmi és művészeti előkelőség parfümjét árasztja.

Ma már olyan ritka és becses a teljes Alt-Wien-készlet, mint az öreg családi csipke, melyet régi ládák fenekén őriztek sokáig, idővel azonban csak muzeumok üvegszekrényeiben voltak láthatók. Károlyi Mihály gróf fényes estét adott évekkal ezelőtt Egyetem-utcai palotájában, melyen a főhercegnők részére arany készleten terítették, legnagyobb luxusként azonban azt emlegették, hogy a gyümölcsöt Alt-Wien-tányérokra szolgálták föl.

Az említett Niedermayer sikeresen vezette még a gyárat egészen 1827-ig, mikor aztán a gyár lassu hanyatlásnak indult, úgy, hogy 1864-ben nem rég elhunyt királyunk feloszlását határozta el. Ily módon a gyár működése immár a történelemé. Minden darabja azonban egy-egy élő színésze az emberiség drámai törekvésének az örökkévalóság felé. Ezért is becsüljük ezeket az emlékeket mindinkább növekedő szeretettel.

Háborús művészi levelezőlapok. A 30. honvéd pótzászlóalj megfesteti az ezred nevezetesebb harctéri jeleneteit művészek által az ezred muzeuma részére. Eddig *Juszkó Béla* a kanaljhegyi támadást, *Novák Sándor* pedig a toporucz-rarancei ellentámadást és a hazájáért elesett ezredkürtöst hiven őrző paripának poétikus történetét festette meg. A 30. honvéd pótzászlóalj mind a három képről a legkényesebb izlést is kielégítő színes képes levelezőlapot adott ki, a melyeket 20 filléres áron hoz özvegy- és árvaalap javára forgalomba. Harminc darabos megrendeléseket 50 fillér postaköltség és hat korona előzetes beküldése ellenében a pótzászlóalj hagyatéki csoportja (Budapest, IX., Soroksári-ut 42. V. 2.) intéz el.

Rosenstingl

Régiségek, szőnyegek, műtárgyak.

Budapest,

IV., Deák-tér 4. — Telefon 6—76.

Szombathely.

Sopron

Brachfeld F.

Ő csász. és apost. kir. felsége kamarai szállítója.

Uri ing és divatujdonságok.

Uri ruházat mérték szerint.

Női és férfi kész felöltők.

Budapest, V., Dorottya-utca 1. Gizella-tér sarkán.

Különlegessége: Táborigényesek.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség. —

A Társaság új telefonszáma: József 25—11.

Többeknek. A Társaság Királyné-száma pünkösdre jelenik meg. — *O. K. D. Budapest.* A Tegnap kedves és hangulatos versike — házi használatra, a mi mértékünket azonban nem üti meg. — *P. Gy. Kiskunhalas.* Természetes, hogy az udvari bál az előkelőbb. — *B. F. L.* Kérünk jobbakat, az említett lapokban megjelent testvérek méltó hozzájárulóit. — *Virágos fák alatt.* Sok benne a virág, de kevés az illat. — *Altenberg.* Rövidebbet kérünk. Szépek, bár néhol vannak bennük ritmushibák, de a mi lapunk keretei nem szívesen türik meg az ilyen hosszú versek közlését.

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

Nyomatott Pápai Ernő műintézetében Budapest. Telefon 127—05.

Hajókirándulások.

A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság modern, nagy természetes vizű, kellemes kirándulások tehetők:

Budapest gyönyörű hegyvidékére, a történelmi emlékekben bővelkedő **Visegrádra és környékére**. E vonalon a nyári hónapokban naponként négy hajó közlekedik

A gőzösökön kitűnő konyha van.

Részletes menetrend a vasuti menetrend-könyvekben.

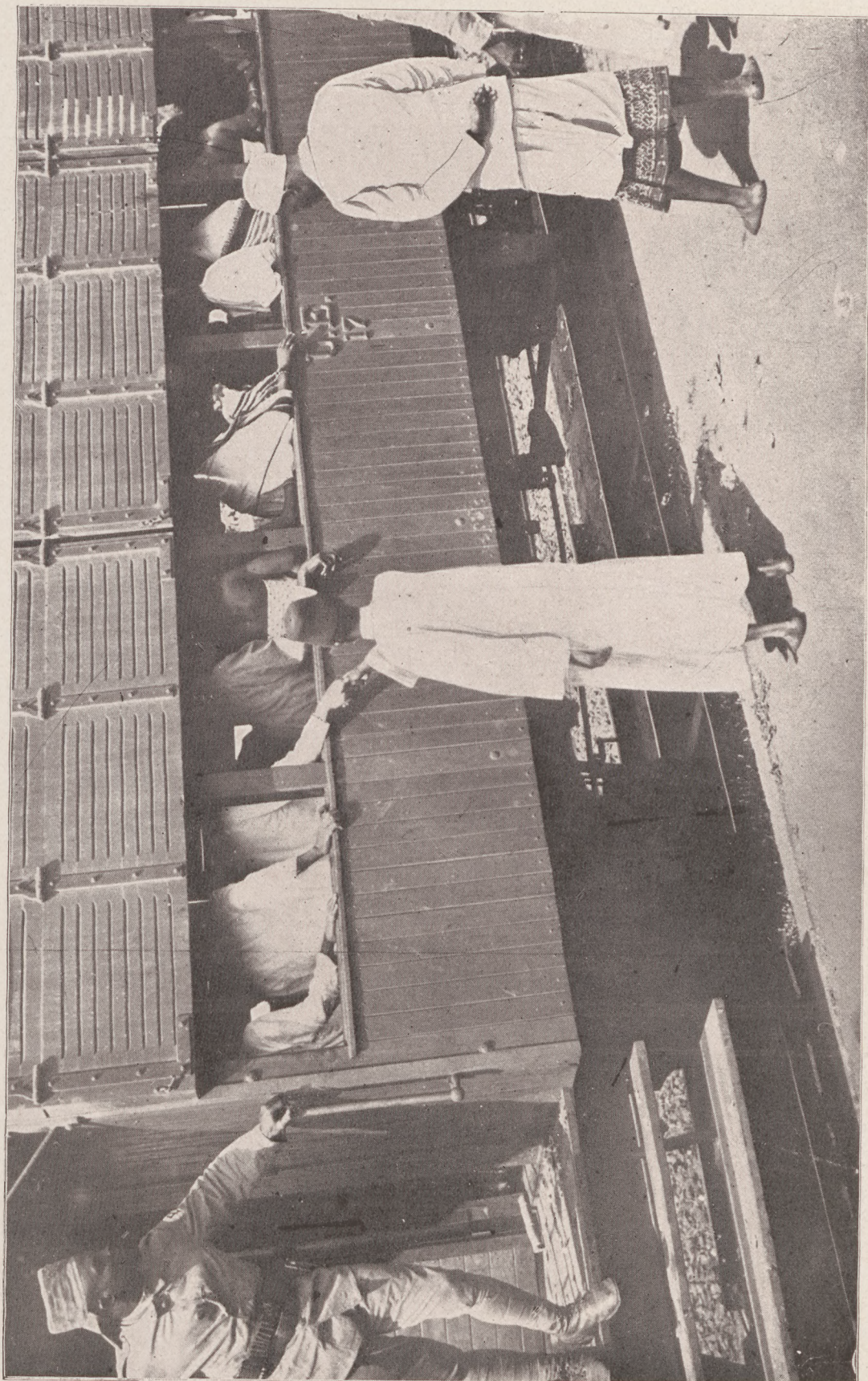
»A Duna« című hajózási kalauzt a társaság igazgatósága (Budapest, V., Mária Valéria-utca 11.) kívánatra díjmentesen megküldi.

Modern Színpad

IV., Koronaherceg-utca 6. szám. Telefon 93—16.

Ma és a következő napokon új műsor:

Vegyen feleségül! Operett. Írták: Flers, Caillavet és Claude Terrasse. Játsszák: Medgyaszay Vilma, Vendrey, Boross, Sajó. — **Megcsal?** Játék. Irta: Benda Jenő. Játsszák: Mészáros Giza, Bánóczi. — **Forgalmi zavar.** Zenés blüett. Irta: Gábor Andor, a zenét: Nádor Mihály. Játsszák: Kökény Ilona, Boross, Sajó, Gellért. — **Régi vicc.** Tréfa. Irta: Harsányi Zsolt. Játsszák: Rózsahegyi Kálmán, Uray, Varsa. — **Uj Gábor,** Harsányi-, Békeffi-tréfák. — Dr. Szirmai Albert új dalai.



Sebesútszállító vonat indulása Német-Kelet-Afrikában.

A Társaság

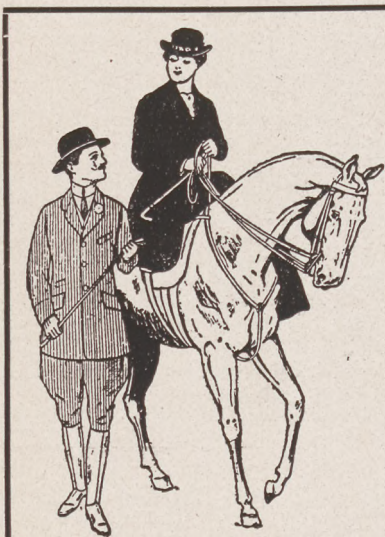
ÜNNEPI SZÁMA:

A KIRÁLYNÉ

Zita királyné Ófelsége legmagasabb születésnapja alkalmából megjelenik május havában. Felsőz oldalon, albumszerű, díszes kiadásban készül. Szövegrészét elsőrangú írók írják. A cikkek illusztrációja

TÖBB MINT 70 MŰVÉSZI KÉP

A királyné gyermek- és leánykori összes fényképfelvételei. Fotografiák a királyné menyasszony korából, esküvői felvételek, koronázási képsorozat. Schwarzaui, Laxenburg, Wartholz, Pianore és Hötzendorf kastélyok képsorozata, berendezések, termek stb. Művészi, gyönyörű emlék. A műpapíron készülő ünnepi számot a lap előfizetői ingyen kapják. Nem előfizetők részére ára franko, kartonborítékban küldve 1 korona 50 fillér, postautalványon előre megrendelhető A Társaság kiadóhivatalában, Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18. Rendelések csak e hó végéig fogadtatnak el.



JOSEF FISCHER

cs. és kir. udvari és kamarai szabó

WIEN, I., LOBKOWITZ-PLATZ 1.

Divatterem

Elegáns utcai öltözékek, látogató-toilettek. Kabátok, szőrmék. Kosztümök 14-17 éves fiatal hölgyek részére. Legújabb szabású hölgylovaglőltözékek

Kosztümök a sport minden ágához.

Izléses férfiruhák legfinomabb kiállításban. Szalon-, utcai- és sportöltözékek.

Fiatal lányok és asszonyok figyelmébe!

Most jelent meg II. kiadásban

A fiatal lány otthon

Irta: ifj. Gonda Béla

„A női divat művészete” szerzőjének legújabb műve.

TARTALOM: Az otthon. Leányszoba. Művészet, irodalom, zene. Társaság. Kézimunkák. Öltözködés. Pályaválasztás. Háztartás. Fegyelem. Jótékonyosság. Vallás, hit. Család.

Ára 4.50 postaköltség 30 fill.

Megrendelhető A Társaság

:: kiadóhivatalában ::